

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Óvár, Viki-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
 Ara évi negyedszer 3 ft. 6. Hirdetési ár: négyhétes sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. a. s minden hirdetés után 30 kr négyedj. Előfizetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Közép-utca, STERN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, január 20-kán 1861.

(D) A magyar közjog alapigazságai. II.

Midőn 1848 a mult ezikkünkben említett eszmék alapján a nemzet és uralkodás közt jogilag közös kormányzás factoraiban a század felvilágosultabb fogalmai szerint kitisztított, s a munka felosztás által czélszerűbb, s a felelősség által biztosabb átalakulást véghezvitte; midőn másrészt az ő nemzeti kiváltságokat eltörölve, hogy a jog üdvös napsugára ellen az összes népre árnyékot ne vetessenek: a királyság jogainak élénkebb előtérbe állításával egyzersmind előtérbe állott, az egyéni és a nemzeti igények fölébredése.

A mi uralkodásunk elejétől fogva alkotmányos természetű levén, nem volt képes eltörölni, megsemmisíteni a meghódított nemzetiségeket mint a hódító Róma, mely a hová lábát betette, nemzetisége epidemia gyanánt terjedett el legiói és törvényei által a meghódított népekre, elannyira, hogy napjainkban is láthatánk felállitva egy „fa vas kariká-t; egy megölt és megölt nép csodálatos resultatát a dák-román eszmét, melyben a megölt nép a megöltnek, a megtámadott az ellenségnek dicsőségére büszke, és elannyira, hogy halálos ellenei Rómának a minők voltak a gallusok, ma nyelvökbe olták a római, s még ama régi gyűlevész, de oly hatalmassá vált néppel atyafiságos viszonyba helyezék magukat, habár a mig a latin nemzetiség élt a legnagyobb ellenségek valának.

Róma hódított, despotismusa pusztítá az idegen nemzeteket egyrésztől, másrésztől műveltsége s ügyes igazgatása olvasztá magába a legidegenebb elemet is.

A magyar uralkodás egészen más irányt követett, ő nem akarta háborgatni a nemzetiségeket családai tüzhelyöknél, a jogot és kiváltságot egyaránt osztá az értelmeseknek és érdemeseknek, a kik a hazát híven szolgálták a harcmezőn és tanácsban.

Midőn még csak csirájában állott alkotmányos életünk, már rátalálunk e magas gondolkozásmódra. Tekintsük csak meg legelső királyunk decretumai I. könyve, 6-dik fejezetét, rátalálunk azon eszmék magvaira, melyeket Európa csak ez évtizedben volt képes legelőbb megpendíteni. „Valamint különböző tartományokból jönnek vendégek, úgy hoznak azok különböző nyelvet, szokásokat, tanulságokat, s fegyvereket; azért meghagyom neked fiam! hogy jó akarral légy irántuk, tisztességben részesítsd őket, hogy örömebb éljenek veled mint másokkal.

Az apostoli király ez eszméjében van letéve a velünk élő nemzetiségek méltánylása, szokásaiknak s műveltségöknek becsülete, s azoknak királyságunk jogaiban oly részesítése, hogy örömebb éljenek itt mint más helyütt.

Ez ő alapirányt végig is megtartá kormányzatunk, a jászok, kunok, németek, szászok, sőt a rácok és örmények is, a kik mind későbbi telepek, részint nemzeti, részint polgári kiváltságokat nyertek, s intézvényeik östémészetét megtartották a mennyiben az a köztörvényekkel nem ellenkezett. E türelem és méltányosság eredménye volt, hogy részint a bejött, vagy koronánkhoz csatolt népek főbb rendjei nemzetünk jellemét, sajátosságait, nyelvét, erkölceit, elcsajátították, nagy részben magyarokká lettek sokan, a horvátok, rácok, németek, szászok és oláhok kiemelkedtebb fiai közül is, magyarokká lettek egész néprétegek u. m. a kunok, az örmények, sőt tán nem sokára az izraeliták is, ha újabb betelepülésnek gát vetetik, nagy részben átfognak magyarosodni. De mind erre nézve a magyar sohasem gyakorolt semmi nyomást, sőt elejétől fogva a nemmagyar ajku népeknek a községekben és megyékben kiterjesztett közigazgatása útján saját nyelvökön vitte szóbeli apróbb pöröket, s értelmezte a közigazgatási s törvénykezési intézményeket.

A nemmagyar elemek iránti ama fönnemlített öskirályi gyöngyödség a nemzet intézvényeinek tulajdonává vált, s ha a feudális kor befolyása által a népek alsóbb rétegei elnyomattak, ha az e miatti pörházadások arra vitték olykor a felfingerelt törvény-

hozást, hogy olykor lealázólag szóljon népekről, kiknek többsége volt a kibékületlen pörházadások főtényezője, nem kell feledni, hogy ez eltérés volt alkotmányunk ő szabadelvű irányától, befolyása volt a szomszéd országokban dívatozó feudal és tulari-stocraticus rendszernek, de az ez alapon fejlett nyomás nem a nemzetiségeket, hanem magát a jobbagyságra vetett néposztályt nyomta, hová fajkülönbség nélkül mindenki tartozott, a kit balsorsa a társadalom legalsó rétegébe helyezte. Ebben az egyéni jog, és nem a nemzetiség volt sértve, s azon jobbagyok nemzetiből megvolt a jogos rend, s éppen úgy nyomta testvéreit mint a magyar, míg végre a jobbagyság lánczai töredezték s 1848 szabaddá tette az összes népet.

Azóta a nemzeti kiváltságok eltörlésével az aladalmi jog közössé vált az összes néppel, élvezete mindené, gyakorlatla azoké, kik census és mivelttség vagy ő szokorlat alapján arra képesítvék.

Ha régen a magyar nemzeti jogokba bevett egyéneknek nem volt nemzeti igény, ugy ezután nem lehet az egész nép töredékeknek is, miután a jog minben egyenre ki van terjesztve. Az egyéni szabadság teljes garantiája a nemzetek szabad fejlődésének. Ősalkotmányunk elve oly jogokat adni, hogy az idegen is örömebb kíváncsion velünk élni mint másokkal.

Ez az, a mit e század legújabb eszméi is követelnek oly országoktól, melyekben különböző nemzet-töredékek egészítik ki a honalkotó nemzet orszá-gát. Így tehát a századunk civilizatiója által kimondott ezen igazság is már évtized előtti alaptörvé-nyeink által szintén el van ismervé.

Ezen fényes és örök igazságu alapokon fekszik a magyar alkotmány qualitatívhatósága. Az emberiség nem foghat alkotmányos felfogás alapján oly igazságokat állithatni fel, mely intézvényeink mult-jában ne gyökereznek. Mert a magyar mint szabadelvű nép lépett be az európai társadalomba s az ot-tani eszmék színvonala állott mindig intézvényeivel; s alkotmánya csak akkor lesz imposzibilis, midőn minden eddigi európai jogeszmé megváltozik, midőn Európa multja s jelene egy tabula rasa lesz, s reá egy chimérát festenek föl, miről a communisták ál-modoztak.

Esztergammege jan. 21-én hg-bibornok pri-más és örökös főispán elnökele alatt tartott bizottmányi ülésében 0 cs. kir. felségének fölolvastott rendelete melyen meghatván Esztergammege közönségét, arra közmegegyezéssel következő fölirat fölterjesztetni és azt minden hazai hatósággal közölteni határozta:

Felséges császár, felséges apostoli király, legkegyel-mesebb urunk! Megdöbbenve vettük felségednek folyó évi jan. 16-rol 721. sz. a. kelt kegyelmes leiratát. A király fe-nyegető komoly intése szóra fakasztá érzelmeinket és a sza-bad szó, mely az igazság és annyi túltelt fájdalom kimerít-hetlen forrásából van merítve, de az alattvalói köteles tisztelet korlátai közt emelkedik felséged királyi székéhez, nem fog a pusztában elhangzani.

Nem akarjuk magunkat szépitni felséged előtt, mert kegyelmes leirata minket talán kevésbé sújt. — Nem is érez-zük magunkat hivatva a testvérmegyék határozmányait latolgatni, de köteles hódolattal annyit bátran elmondhatunk felséged kegyelmes színe előtt: hogy e haza összes ható-ságai, ha csendesebben, ha zajosabban fejezték ki érzel-meiket, szülőföldjük iránti szeretet és, melyben 12 év óta hazaian vándorként lézengett a magyar.

Ha azon nagynevű hazafiak, kik ez átalakulási kor-szakban felséged legmagasb személyét környezik, elmondák felségednek, mit szenvedett e nemzet a grászos 12 évi kor-szak alatt, nem mondhattak el mindent. — Mi itt a vidéken, kiket a leltint rendszer csapásai leginkább sújtottak, elmond-hatnók felségednek, mint tiprak el a külföldi hivatalnokok legszentebb emlékeinket — mint tévük guny tárgyává nem-zetiségünket, anyai nyelvünket, mint szákmányolók ki elvi-selhetetlen adóval és nem adóval erszényeinket s tőnek sze-gényekké — mert mi szegények lettünk; — mint kelle meg-vásárolni a drágasága végett számtalanszor igénybe sem vett igazságot, melynek el nem nyerhetésére sok esetben elég volt magyarnak lenni; mint jövenek önkényes eszköz-jei ellen a hazafi csendes lakába és titkos föladás nyomán a családapát gyermekei rimázkodása közt vasra verve el-hurcolák ismeretlen vidékekre, hogy ott katonai barbár ön-kénynek legyen áldoztatja. — Egbe kiáltott viselt el a hánya-tott nemzet; azért, ha most annyi balszerencse, önkény, nyomás és baj után, a multban örömet nem látva, a jövőbe alig reménykedve, a lánczaiktól némileg menekült kedélyek za-josabb kitörésekkel tapogatóznak a sötétben — mert még

nincsen világosság — felséged, bölcsességében nem fogja meg-itélni.

Mondja ki felséged, valamint a teremő kimondá: „Legyen világosság és lön világosság“ és vele élet, mondja ki felséged kegyelmesen „Legyen meg nemzet a te kíván-ságod;“ mondja ki felséged a nemzet egyakaratu ohajtásá-nak az 1848. törvényeknek megtestesülését, adjon felséged teljes, tökéletes hazajöhetési engedélyt, miszerint számított hazánkiai annyi hánytas után újra ehessék a hon kenye-rét, mely kenyér távol a bontól keserű marad, ha arany táiban találják is; mondja ki felséged egyenesen, kétélyt ébresztő megszorítások nélkül, fél-rendszabályok mellözésé-vel, és az engesztelődés napja fénysugarával elárasztandja a fejedelem és nemzet közti kibékülést.

Ezer éves a magyar alkotmánya, — ezer éves harc-czal tartá azt fenn — az örökös küzdelem megrontá benne a hitet — a törvényszegések hosszú historija tévé őt felté-kenyű.

Szívünk ömledézése, mely a tisztelet szavaiba öltözik, nem fogja sérteni felséged királyi méltóságát. — Nyílt szó ez legkegyelmesebb ur, a gyermeké a kegyes apához — ime az oct. 20-diki kegyelmes diploma, mely a pragmatica sanctiora hivatkozva állítja vissza az alkotmányt, éppen a pragmatica sanctiora ütközik, két oldaln, egyiránt kötelező szerződés lévén, felségedet éppen egy kötelezi a nemzet ő alkotmányos jogainak, szabadságának, önállásának csorbit-lan fenntartására, valamint kötelezi a magyar nemzetet fel-séged iránti hűségre és örökösűdési jogának elismerésére, pedig a kegyelmes diploma a pragmatica sanctio által biz-tosított oly lényeges jogait csorbitja meg a nemzetnek, mely megtartására felséged császári őse III. Károly esküje, utódait is kötelezi.

Felséged adóbehajtást sürget — pedig ennek csupán országgyűlésileg megajánlhatása éppen a pragmatica san-ctioan gyökerezik.

Felséges király! az adónak katonasorával és ország-gyűlésen kívüli behajtásának nagy története van, melynek utolsó mozzanata az volt, hogy dicső nagyatyja I. Ferenc király azt mondá a nemzetnek, „doluit paterno cordi nostro.“

De felségednek az állam gépezete fenntartására pénzre van szüksége! — Miként fejezzük ki magunkat, miszerint elismerje felséged, hogy a jó akarat szól belőlünk. — Ha felséged biztosítja, a mi kétségbe nem vonható, a nemzet adó-megadásti országgyűlési jogát, ha e jognak a legközve-lebbi országgyűlésen érvényre-hozatalaig a nemzet loyaltitá-sára hivatkozva, nyilvánítja, miszerint ego szükségűtől kény-szerűlve, a nemzetűtől várja és nem önhatalmual rendel el adót, — törölje el felséged kegyelmesen a német adószedő-kezt, bizza reánk a nemzetre, és a kizsákmányolt nemzet be-fizeti, a mit még erszényében talál.

Szóljunk a törvénykezési bonyodalmakról? Felséged a jövő országgyűlés elhatározásáig országbírói intézkedéseket ígér, — mi ebben meggyugszunk. — De nagyok a bonyo-dalmak, és annál nagyobb a baj, minél inkább meggyőző-d-hetik mindenki: miszerint a nép, az összes közönség, oly ellenszenvvel viseltetik az eddig fennállott költséges bírósá-gok és hivatalok iránt, hogy inkább nem keres igazságot, mintsem nálók keressen. — Mi pedig még azon térről is le valánk szorítva, melyet még a 20-ki kegyelmes diploma és a főispáni utasítás 13-dik pontja is átengedett.

Még a bizalmat említjük meg, a fejedelem és nemzet közti szent köteleket. Ha azon aggodalmat akarnók tolmá-csolni, mely a csendőröknek a megyék székhelyein összon-tosításának hírére elfogá a közönséget; ha elmondjuk, hogy a rendszabály által eddigi csekély vívmányait dugába dölve, reményeit meghiusulva, sőt az alig leltint rendszer örvényét, minden bajaival, szenvedésével és nyomorult tátonagii látja; — ha bizonyossá tesszük felségedet, miszerint a csend-őrség és testvére a pénzügyörség oly ellenszenv tárgya, mint irtozat tárgya vala egykor az Isten választott népénél ama nyavalya, melyből az Idvezítő kigyógyitá a beteget: felséged kegyelmesen belátni méltóztatik, mikép ezek fenn-állásával mindig a mult rémjeit látja szem előtt a nemzet, s bizalmában, hitében, reményében és szeretetében hajtó-rést szenved.

Végül felséges király, a történelemre hivatkozunk; nagy volt a fejedelem, nagy volt a nemzet maga, midőn az övéi körében, az apa gyermekei közt élt a király. — Mióta szűnt meg e nemzet dicsősége? Mióta a Csele patakja nyel el az utolsó magyar királyt, ki e hazában lakott, és Magyar-ország a többi kegyeltek közt mostoha gyermekeké lön.

Felséged legnagyobb kegyelmében önmaga elismeri a magyar nemzet érettségét — hazánk területileg nagyobb, kétszer háromszor akkora, mint felséged bármely országa; — mi nem vagyunk számító zsugoriak, kik a kegyeletet mérlegre vetik, nem szikkobltuk, kiket a lelkesedés és vett jótétemény szikrája nem illet; alkotmányos ösvényen, a sze-retet szalagján könnyen vagyunk vezethetők. Méltóztatssék felségednek körünkbe jönni, hova az 1536-iki, 57-dik, 1546-dik, 18-dik, 1741. 7-dik, 1792-dik, 5-dik és több más t. cz. hívják, borított felséged a nemzet jogai őszinte teljes hely-reállítával fátolt a mult fájdalmaira, kegyelet és törvényes kormányzat által legyen felséged a nemzet kegyeltjévé, fel-séged otthon érzeni magát népétől környezve, és a nép szeretete leend azon sziklavár, melynek erős falai közt a király nagysága biztosan honol, ugy felséged Buda várából Mátyás dicső korának boldogságot árasztatja a magyar nemzetre és összes népeire; dicső föladat ez, nagy és ki-

rályi. A nagy Korvin 400 év óta porlik, és most is él a hálás nemzet emlékében.

Többnyire cs. kir. legmagasb kegyelmében ajánlottak hódoló tisztelettel öröklünk felségednek alázatos hű alattvalói Esztergármegyve közönsége. (M. Esztergamban, 1861. jan. 21-én tartott közgyűléséből. Kelt S.)

(P. A.) **Az emigratio befolyása az álladomra. II.** — (Folytatás és vége.) Ugyanis meg kezdtem egyik vagy másik állam szűkös területén, a különben is csekély számú menekültek csak korlátozott gyarmolításban részesülve, többször pedig reményekben megalatkozva, úgy szólva minden visszahatás nélkül éltek le számkivetési szomorú napjaikat: addig ma már rajként özönlnek ki mind azok, kik a régi társadalmi rendszerrel elégedetlenek; ma már nyugot- és dél-Európa minden államaiban szabadon létezhetnek; és a fennálló szerződéseknél fogva, (ha csak azok egy vagy más kormány érdeke által félre nem magyarizáltak), még közép-Európa területén is menhelyt találnak; törekvéseiknek pedig sikert ígér az ugynevezett új népjog, melyre vonatkozólag korszakot alkotott az angol kabinet múlt év okt. 27-iki diplomatiái nyilatkozata, melynél fogva az aranybullaunkba foglalt és eddig törvényesen csak a magyarok által ismert resistendi potestas elve is, az említett népjogba bevezettetett.

Önánitás volna hát az emigratio ezen erős alapjait, melyeket a legbefolyásosabb nagy hatalmak tettek le, félreismerni!

Önánitás volna még kételkedni is azon, hogy ezen ujjonnan alkotott jog fedezete alatt az emigratio, szó, irás és tetleges gyarmolításban nem részesüljenek!

Sőt befolyásuk, a magokál vitt hadtani és polgári jeles észtehetség hatalmánál fogva annyira nevedekett, miszerint nemcsak némely nagy hatalmasságok legérdekesebb diplomatiái ügy-tárgyalásaiban veszen közvetlen részt, hanem bizonyos államokra nézve, miként van az eset Olasz-, s talán mondhatni Franciaországgal is, magát nélkülözhetetlennek is bizonyította be.

Ezen minden oldalról megalapított tekintélyénél fogva egy oly hatalom képviselőjévé vált tehát az emigratio, melynek fontosságát tagadni nem lehet! és ez, az európai népek közvéleménye!

Következőleg már ma többé az emigratiót, egy igazgató hatalom sem ignorálhatja.

Az előbbi czikkünkben felfejtettek után határozottan lehet állítani, hogy az emigratio permanens, és állandóan fenn fogja tartani magát mindaddig, míg arra ok létezik.

Egyesek, sőt minden jelenleg élő európai emigransok elhaláloznak ugyan, de az alkotmányos eszmék kifejlesztésénél, s a reájok nézve kedvező nagy ténél és a csak iménti évtizedben egészen népszerű új államelveken alakult európai viszonyoknál fogva, számuk mindig be fog tölteni, sőt az folytonosan nevedekni fog mindaddig, míg csak egyetlen abszolút igazgatás alatti állama leszen Európának!

Ez a jelen s jövő helyzete a politikai emigratióknak! melyből nem lehet által nem látnunk, hogy a menekültek, századunk uralkodó eszméinek sebes fejlődésére, és ezáltal az álladalmakra is, komoly tekintetű érdemű befolyást gyakorolnak.

S minthogy erről kisebb nagyobb mértékben, sőt némely államokban a népek utolsó rétegei is tudomással bírnak: tehát azon status, melynek menekülteik vannak; s mely statusban az emigratio okai folytonosan fennállanak, mindig izgatott állapotban van; soha nyugott az nem lehet! mert a rendszerrel elégedetlen ország lakosai, reményekkel mindig kifelé gravitálnak; onnan várják kiüríthatatlan szivárgyaik teljesülését.

Ily helyzetben van jelenleg a magyar birodalom.

Hibáznánk, ha ezt őszintén fel nem tárnók. Maga magát megbüntető önánitás volna, ezt kétségbe hozni.

Magyarország alkotmányos monarchiai érzelmű. Uralkodója és szent törvényeihez tántoríthatatlan ragaszkodása és azok iránti kegyele, a 34. napig tartott pusztaszeri első hongyulástól datálódik; s ha a leghumanusabb és legszabadabb elvt alapra fektetett ezredéves alkotmányát a nehéz századok alatt megtudta védeni akkor is, midőn még Európában egyedül egymaga birt oly irigylendő institutioval, úgy feltenni sem lehet, hogy ezután több oka lenne azt, bár honnan eredő megsemmisítéstől féltene! Különbben is történetünk lapjai strün igazolják miszerint (Szécsenyi Pál érseknek 1 s Leopold királyhoz intézett szavaival élve), „mindig veszélyesek voltak a következők oly kísérleteknek, melyek által Magyarország alapörvényei, s a szabadságért halni is kész népek alkotmányos jogai felforgattaknak.”

Ezen felforgatás elleni biztosításul hozott, és a nemzetnek törvényeihez ragaszkodása bizonyoságul szolgál a II-ik Endre király alatt 1222-ben költ 31. t. czikk, vagy is az aranybulla azon záradéka: „miszerint a nemesség feljogosítottatik, a törvényeket megsejtő királynak, fegyverrel is ellent állani.” Mely törvény, mint Magyarország hatalmának tanubizonyossága, 400 évig állott fenn; s csak is az 1687-diki posoni országgyűlésen törölletett el.

De éppen azért, mert törvényes uralkodójához, ezredéves történetéhez és törvényeihez ennyire ragaszkodik: tehát az ország jelen belső lázas állapotának megmondolásával, a békés kifejlődést törvényes uton elérni oajtó nemzetet igen is komoly aggodalom fogja el; mely helyzetben mind a trón, mind pedig az ország nyugalma visszaállítása érdekében segíteni szükséges; és a fenyegető forradalmat, melyet (mint tisztelt publicistánk közlelbe 6-dik számának irányezikében kifejtette) belülről a reactio, kívülről az emigratio siettetnek, el kell távoztatni! Ezt pedig a már megalakult nehéz viszonyok minden oldalról jól megfontolása után csak úgy reméljük, ha az élet mesterét a történetet a nemzet úgy mint a fejedeleme tanácsosai a számításból ki nem felejtik, sőt egyik részről: őszintén minden utógon-dolat, a másik részről: pártszellem nélkül, mindkét részről pedig: egyesült erővel merítenek abból a közjóra böles tanúságot.

Hiszen hová emelkedett volna mostanig a Habsburg-ház dicsősége, és a magyar birodalom népeinek jóléte, ha az akkori reactio által előidézett szomorú előzmények következtében az orosz fegyver által 1849-ben félbe szakasztott függetlenségi háború után, a történetet kicsinylőleg megvető osztrák államférfiak által, az ausztriai birodalmat alapjában helyett megrendített kösziü Haynau-féle boszúló rendszer helyett: rögtön általános bünboesánat hirdetését és kibékülő országgyűlés tartását ajánlották volna az uralkodónak?!

Mindenek felett pedig azon esetben remélnők már ma a békés átalakulást, ha a fősleges uralkodó méltányolná a józan közvéleményt; sőt méltányolná még ideje-korán a következő, a magyar birodalom összes millióinak keblében viszhangra találó nézeteket:

1) Az abszolút rendszerhez testesült reactio embereit, mint a forradalom előmozdítóit, távoztassa el a fűhatalom köréből.

2) Adja vissza Magyarországnak 1848-iki teljes alkotmányát.

3) Ajándékozza meg a szláv-német szomszéd tartományokat hasonló szabad alkotmánnyal:

mert „az leendő ausztriai birodalom második alapítója, ki a népeknek szabad alkotmányt adand.” Ez volt az emigratio egyik vezérének egykori de már bizony régi jóslata!

Egyebánt képtelenség is, hogy ugyanazon uralkodó alatti birodalom egyik része alkotmányos, a másik pedig abszolút kormány-formával bírjon egyfelől; míg másfelől ezen kegyelmi tényben saját alkotmányunknak is biztosítékát találók fel; minthogy egyrészen eddig is abból származott Magyarország veszedelme, hogy az örökös tartományoknak abszolút iskolai rendszerben nevedektek, és onnat nőttek ki a Magyarország szabad intézvényeit irigy szemmel néző, azok megtartására és védelmezésére esküvel és felelősséggel nem kötelezett, s éppen azért folytonosan nyirbáló kormányférfiak.

4) Adjon a fősleges uralkodó, a birodalom határain kívül bujdosó nagy számú emigratióknak, személyeik- és vagyonaiukra egyaránt kiterjedő általános és teljes amnestiát annyival inkább, mivel azok, kik a reactio által fel-forgatni tervelt 1848-diki azon törvények mellett küzdöttek; s melynek híven leendő megtartására valamint a király ugy a mostani menekültek is az országgal egyetemben kölesönös eskütt tettek le; a multért menthetők. Sőt még tovább menve, az alkotmány védelme törvényességét megalapíthatatlanul igazolja azon királyi leiratokban foglalt és soha el nem vitatható történeti tény: miszerint az ország törvényeinek ellene szegült reactio embereit éppen maga V. Ferdinánd királyunk nyilvánította pártitűzőknek; és éppen maga a király rendelte őket megfenyitendőeknek.

Térjenek tehát vissza ők, boldog és boldogtalan napjaikban szerzett dus tapasztalataikkal, kitiűnő észtehetségikkel, az újból szabadabb teendő hazába, a mely haza soha őket nem is számizte. Legyenek ők köztünk. Működjenek közre egy szívvel-lelekkel az ország és trón javára, boldogítására és nyugalomára!

Különbben is a közeledő, s ha megérjük örök emlékeztű jövő országgyűlésnek oly tárgya lesznek, melyek hosszadok, talán századokra állandóan kihatolag csak ugy oldathatnak meg biztosan, ha azokra közvetlenül vagy közvetlő, hazánk minden különböző véleményei és mindazon elismert jeles észtehetségek befolyással leendeknek, kik az ország közbizodalmat bírják.

Ily módon mind a reactionak, mind az emigratióknak a forradalom előidézésére törekvő hatása megsemmisítetvén; a visszaadott és illetőleg megajándékozott alkotmányokkal pedig mind Magyarország, mind az örökös tartományok nyugalma teljesleg helyreállítatván: Ausztria benn erős, künn hatalmas lenne; népeinek pedig nem volna oka, sem a boldog angolok, sem a belgák alkotmányait irigyelni!!!

Az izraeliták tisztelgése gr. Mikó Imre ő nagy-méltóságánál e hó 14-dikén történt meg, mikor is a zsidó egyházmegye s itteni magyar izraelita-egylet küldöttsége nevében Grün Izrael következőleg beszélt: „Nagy-méltóságú gróf, kegyelmes uram! Magyarhon Erdély tartománya, Kolozsvár, Marosvásárhely, Dézs, Fogaras, Brassó és Maros-újvár zsidó-hitfelekezeti egyház képviselői, a kolozsvári izraelita magyar egylettel együtt, bátorokunk excellentiának mély bódolatunkat és érzeteljes üdvözlétünket mély alázattalossággal nyilvánítnak.

Üdvözlőlk excellentiátat új pályáján azon őszinte kívánatainkkal, hogy áldja meg az ég excellentiátat új testi, lelki erővel, hogy kedves hazánk, melyben excellentiátat mint szellemi nemtője örökre élni fog, s melyet excellentiátat minden nehéz akadályok dacára anyagilag is soha sem szűlt meg vezérelni, midőn sorsa excellentiátat kezébe fektetve, új fénydertje fejlődésén, mint férfias fáradozásai dicső babérajain örvendhessen!

Mert hisszük, reméljük és érezzük, igen megvagyunk győződve, hogy midőn hazánk és nemzetünk fejlesztése egy ily nagylelkű honfira bizott mint excellentiátat, valósulni fognak ama dicső emléktű legnagyobb magyar szavai: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Ezen öntudat minket, e hon izraelita lakóit is boldogít és lelkesít, mert mi e hazának hű fia vagyunk és akarunk lenni! Bizonyítottuk mi ezt többek között 1848-ban, a mikor a hon veszedelme oltalmára a király által felállított honvédelemben több ezer hitsorsosaink részt vevének, ontották vértüket és áldozták vagyonukat. Ezáltal a haza iránti szeretettünket és ragaszkodásunkat kétségtelenül tanusítottuk.

Igy e nemzet tagjaivá váltunk, a midőn veszély fenyegette, jogunk van tehát tagja lenni, a midőn öröm éri azt. Éreztük a nemzettel a nyomort, s így merjünk hinni, mikép megoszandja velünk az örömet is.

Részteltni fog bennünket jogában, nemcsak azért, mert mint emberek jogunk van azt követelni, hanem megoszassa azt mint testvér méltó testvérével.

Kegyelmes uram! Mi évezredekben keresztül, zilált ál-

lapotunkban minden elnyomattatás dacára, példásan tudtuk létélünk s vallásunkat fenntartani. Ez lélek és jellemerőségtünk kétségtelen tanúsága. Egy nemzet, a melyben ily szellemi erő él, s a mely ennek ily hathatós kifejtésére képes, csak használhat azon nemzetnek, a melybe olvad, a melynek törekvéseit sajátjává teszi. Ezen érczalapon nyugszik még a kor azon parancsoló igényei mellett, miszerint ember emberi jogokkal bírjon, legszebb eredményel minden európai civilizált nemzeteknél a zsidó-emancipatio.

Magyarország vendégszeretettel nyitja meg kapuit előttünk, midőn a sőtét kor és gyűlölsége gyászlabdái valánk. Nincs más hazánk mint Magyarország! S megvagyunk győződve, hogy az a nemzet, a mely minket századokon át a vendégszeretettel malasztjában részesít, most már az alkotmány sorompóin belül is el fog fogadni, mert az 1848-diki dicső szellem logikájával ellenkezik, hogy legyen e honban egy jogtalan néposztály is.

Mi ezennel ünnepélyes fogadást teszünk excellentiátat mint hazánk és nemzetünk kormányzója, és így szeretett hazánk színe előtt, hogy a nemzet tagja voltunk, vagyunk s akarunk örökké lenni. Mint ilyen pedig érezzük s cselekedünk a hazaért, s vajmi nagyobb lelkesedéssel karolandjuk fel a haza nemesb érdekeit, hogy ha emberi jogainkat eléréndjünk!

Kérjük tehát excellentiátat, mint köztisztet és közszeretet honfát, kibe a haza, a nemzet és felséges királyunk a jelen átalakítási nehéz nagy feladatot méltó közbizodalommal helyezze, s kitiűl mi is a haza többi közlakosaiaval gyermeki őszinte bizodalommal boldogságunkat reméljük, ezen fogadásunkat pártolólág a nemzet színe eleibe terjeszteti, s minket loyális törekvéstűnkben elősegélő, kegyesen oda működni méltóztatni, miszerint vallásunk szabad gyakorolhatásán kívül mint emberek és magyarok minden jogainkban részesüljünk; miáltal nemcsak a nemzet akarata és felséges királyunk legkegyelmesebb záradéka is valósuland, hanem tanusítva leendő azáltal az is, hogy a magyar nemzet alkotmányos érettsége és méltósága az európai nagy nemzetek sorában méltó helyet foglaland.

Éljen a haza és nemzet! Éljen királyunk ő felsége! Éljen excellentiátat!

Az izraelita-küldöttség fennebbi beszédére kormány-széki elnök ő exreja következőleg válaszolt: Köszönettel fogadom önök [szives] jó kívánságát s alkotmányos érzületűk és honszeretűk ezen nyilvános bizonyítványát. Megvagyok győződve, hogy a hazai közvéleményre e nyilatkozat kedvező hatással leendő. Azonban a szokat tetteknek kell szűkségeken gyarmolítani, hogy azok egyik oldalról bizalmat szűljenek, másról az eredményt biztosítsák. Részemről a legjobb reménnyel vagyok, hogy e hon magyar izraelita lakosi a magyar alkotmányt és a magyar korona jogait tiszteltben tartván, érdemesekké fogják tenni magukat azok jótéteményeire.

A segesvári 48 százsz hazafi feleletűl a „Hermannstädter Ztg.” sértő megjegyzésire a következő levél küldetett hozzánk: — Segesvár, január 20-dikán, 1861. Jóllehet egysejti polgárok és iparosoknak nem lehet feladata hirlapi czikknek megvitatása és czafolásába boesátkozni, mindazonáltal kénytelenek vagyunk, becsületérzetűnk által őszitűnőve, felelni a „Herm. Ztg.” 3-ik számában megjelent, s a 48 segesvári polgárra vonatkozó czikk beklüldőjének. *)

Először is a beklüldő ur legyen oly kegyes és ismerjen el minket, 48 segesvári polgárt is embereknek, a kik, mint a czikk-beklüldő ur, ép annyi joggal bírnak: véleményűket meggyőződésűk és szívők szerint, a nélkül, hogy ez valami idegen beavatkozás műve lenne, nyilvánítni és e nyilatkozatot ahoz intézni, a ki, mint a törvényesség elvét védő személy, a legmagasb kör tisztelétét és bizalmát, valamint a mi bízamunkat bírja.

Magánál a dolog lényegénél még inkább látszik bosszantani a beklüldő urat az, hogy polgárok és iparosok, — a nélkül, hogy erre engedélyt kértek volna felsőbbiségt igénylő emberektől (Erlaubnisschein von der anmaszenden-ten Seite) — azon gondolatra mertek jöni, hogy igazságtalanságokat megeafoljanak, egy szóval, hogy ők is felső lalni bátorokdjanak.

Midőn mi ama czikkben kimondott rágalmat határozottan visszautasítottuk, másfelől meg kell engednünk, hogy ama rövid tétellel: „Ök terrorizálva vannak”, csakugyan el van találva az igazság.

Igen! mi terrorizálva vagyunk, kívánjuk bevallani ezt, habár nem is azon értelemben, mint a beklüldő ur veszi; hanem terrorizálva vagyunk a mi communitásunkban, a mi nyilvános tanácskozásainkban! Mert a szerény polgár és iparosnak többé nincs megengedve, hogy nyilvános tanácskozásainkban véleménye és indítványának kihallgatást eszközöljön. Az ember minden jog és rend ellenére elnémulásra utasítottatik és arra kórhoztatják, hogy néma hallgatója legyen örökig tartó szónoklati szőzaporításoknak (Silbensteherei.) Csoda-e, ha ily viszonyok közt az ember valahová egyébbűve fordulni kénytelen? Feleljen erre azon tény, hogy az ismert adresse aláíróinak felét képező egyének mind a tisztelt communitás tagjai.

Hogy továbbá gyávák nem vagyunk, szolgáljon bizonyítványul ezen nyilvános felszólalásunk, s a mi köpeny-forgatási hajlamunkért vádoltatásunkat illeti, legyen nyugodt a vádló ur. Valamint jelenleg, ugy a jövőben is azt fogjuk tenni, a mit lelkiismeretűnk és meggyőződésűnk sugall, s ezáltal bizonyára se népünk, se hazánknek semmi kárt nem okozandunk. Jobb volna arczatlan gyanusítás (schamloser Verdächtigung) helyett, a bizalmat és nem a bizalmatlanság magvát szórni; ezáltal a honnak nagyobb szolgálat lenne tette.

Végül kérjük a t. beklüldő urat, ne vonjon minket semmi vitába, mert ezennel nyilatkozatjuk, hogy ez utolsó

*) Nem érezzük magunkat felhatalmazva e beklüldött nyilatkozat egyetlen tételen is önkényűleg változtatni, s azt a hozzánk beklüldött német szöveg utáni hű fordításban adjuk; de megkívánjuk megjegyezni, hogy a segesvári százsz honfátasainkat oly meglepő élfionterítával belyegző czikk-kecske nem mint „beklüldetű”, hanem a szerkesztőűk cségle által jelent meg a „Herm. Ztg.” hasábján. Szerk.

nyilatkozatunk e tárgyban, nem mintha gyávák lennénk, mint a b. ur gondolni fogja, hanem mert sokkal inkább tiszteljük népünk méltóságát és sokkal inkább szeretjük hazánkat. Mi nem akarjuk ily komoly időkben a „Herm. Ztg.“-ban megjelenthez hasonló, elhamarkodott kifakadás által tántorítani az összefüggő kötelezettségeket, a minék következtetésünk nézve üdvözöl nem lehet. Elég az, hogy a világ hasonló rágalmozásokból átláthatja és fogja is átlátni, hogy köztünk még vannak emberek, a kik az elfogult önzés mocsárjában magunkkal elégtelen fétrengnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Nagy Leopold ügyvéd jelenti a közönségnek, hogy jogtudományból előadásait február 1-jén kezdi meg.

— Értésünkre esvén, hogy jelenleg szünetelő vívóiskolánk számára annak egyik alapítója Biasini Gaetan egy szerződése a napokban 700 ft. fizetett — e körülményben az iskola újra megnyitásának örvendetes előjelét látjuk. Addig is azonban czél szerű lenne, ha illetők az iskola-alapítvány állásáról kimutatást közölnének.

— A „Herm. Ztg.“ az ő ismeretes szemüvegén azt látja, hogy az 1848-diki törvények szükséges következményei okvetlenül azon kötelek letisztasága fognak vezetni, a melyek Ausztriát összetartják. Azt mondja: „Szabad-e még Ausztriáról beszélni? A magyar lapokat olvasva, azt hinné az ember, hogy ez felségárulás! S mégis a kik még köztünk Ausztriát buzognak, nem tesznek egyebet, mint a mit a magyar és a székely Erdélyben tesz, midőn a Magyarországi unió mellett buzog! — Igazán sajnáljuk a „H. Z.“ szerkesztőjét azért a sok szívdobogásért és nyughatatlan-sággért, a mit maga magának okoz. Talán jobb is volna a professzorság mellett maradni, a mire saját lapjában olvas-tunk czélzást.

— Brassóból egy derék szász hazánkfi írja nekünk, hogy a románok ottan folytonosan izgattnak. Az ottani es. kir. tábornok felszólította a brassói polgármestert, Fabritius urat, hogy vajjon nem volna szükséges nem-zetörséget állítani fel, mire a polgármester ur így felelt: „Köszönjük, de külfelenség ellen, reméljük, megvéd minket a hadsereg; az oláhok ellen megvédjük magunkat bázi fegy-vereinkkel, ha kell; de azt hisszük nem lesz szükség rá, a mi jó magyar testvéreinktől pedig nincs mit tartanunk! — Arról biztosítjuk.

— A Buda-Pestben lakó honvédtisztek szűkölködő honvédek segélyező bizottságot alakítottak. Tárnok ő exeját értesíték azon ohajtásai felől, hogy a szűkölködő és közimunkára képtelen honvédek a magyar állam hivatalnokai között találjanak keresetet. Az adakozások az irt bizottsághoz már is szép összegekben folynak be.

— A „P. N.“ stambuli levelezője írja: E hét folytán a Dunamellékéről ideérkezett Blarney angol gözös, ismét több hazánkfiat hozta körünkbe, kik haládektalanul, az első alkalommal Nápolyba mennek. Hazánkfiak, kik közt 16 éves ifjak is vannak, figyelmet ébresztének a közönségben.

— A „P. L.“-nak írják Temesvárról jan. 18-ról: Tegnap este 7 1/2 órakor ideérkezett Pestről Krassó-megyé főispánja Gozsdu Manó ur. A pályafőnél nemesekből és polgárokból álló köldötséget várt reá. Bevonulását a városba főképp az tette impozantná, hogy mintegy 40 román paraszt nemzeti öltözetben, lóháton, egy szövétnekkel vette körül kocsiját, s úgy vonultak az utcákra végig. A józsefvárosi várkaputól egész azon fogadóig, melybe szállott a főispán ur, sürt néptömeg lepte el az utcákat, mindent „éljen“-t, „zsivó“-t és „szet reiaszka“-thangoztatva. — A mint megérkezett, a városháztól a polgárság fáklásmen-nel vonult a Rákóczy-induló mellett tiszteletére, s szál-lása előtt megállapodván, a megye „három nemzeti nyelvén“ tartattak hozzá üdvözlő beszédek: magyarul Banovics ügy-véd, román nyelven Janovics tanár, s szerbül Vasics ügyvéd szónokoltak; melyekre Gozsdu külön-külön választott lakása egyik ablakából, és pedig a magyarra magyarul, a románra románul, de a szerbre, mivel nem bírja tökéletesen ezen nyelvet, szintén magyarul. Annyiban volt csak a román szó-nokat jellemző, hogy az üdvöndöz szónok a román nemzet őseredeti jogait, azaz: saját területét és saját kapitányát em-legette; a mire azonban erőteljes megczáfolással felelt a fő-iszán, melynek végszavai szólni nem akaró éljen-nel fo-gadtattak.

— A kolozsvári ev. ref. gymnasium és elemi osztá-lyainak a tanodában tartandó közvizsgálati rendje az 1860/61-dik isk. év teli felében. Januárius 28-kán d. e. 9—12 VIII-dik gym. osztály, d. u. 3—6 II-dik gym. osztály; 29-én d. e. 9—12 VII-dik gym. osztály, d. u. 3—6 I-ső gym. osztály; 30-kán d. e. 9—12 VI-dik gym. osztály és fran-czia nyelv, d. u. 3—6 IV-dik elemi osztály; 31-kén d. e. 9—12 V-dik gym. osztály, d. u. 3—6 III-dik elemi osztály. Februárius 1-sőjén d. e. 9—12 IV-dik gym. osztály, d. u. 3—6 II-dik elemi osztály; 2-kán d. e. 9—12 III-dik gym. osztály, d. u. 3—5 I-ső elemi osztály.

POLITIKAI HIREK.

— Az „Opinione“, mely a világ nagy bámulatára a béke pipáját a miniszteri dohányból egy ideig oly nagy mohón tömé, s a vérmes békereményűek öröme az mutalgtatá, hogy a Velence elleni támadást, mint a melynek kivételére Auszrország Franciaország segélye nélkül nem képes, szükségkép el kell napolnia: legújabb ciklikében ismét a harci kúrhöz nyult; a háboru elna-polásáról semmitsem akar tudni, s e végre nemcsak min-den alkalmat meg akar ragadni, de ha ilyen nem kínálko-zik magától, úgy azt teremteni is kész. Nincs többé szó arról, hogy Olaszthonnak a Velence elleni harcot egyedül kell megharcolnia; az „Opinione“ most már nyíltan bevallja, hogy Olaszország kész Ausztria bár-mely ellenségével szövethet, hogy czélját elérje. Egyébiránt az „Opinione“ kérdéses cikkle

csak annyiban lehet meglepő, a menyiben a francia-olasz szövetség eszméje a rajnai tartomány meg-hódítása végett először hozott hivatalosan szóba. Leg-közelebbi czélja úgy látszik nem egyéb mint a porosz kormányra oly értelemben hatni, hogy Ausztria tetteles támogatásától a velencei kérdésben távol tartsa magát. Ily körülmények között a „Wdr.“ igen feszült kíváncsi-sággal várja, hogy a porosz lapok mit felelnek az „Opinione“ kihívó cikkére, mert végtére is, ugymond, Poroszország nem maradhat ki a játékból, s nem marad neki egyéb választása, mint vagy hogy közvetle-nül Ausztria mellett küzdjön Velence megtámadása ese-tében, vagy pedig Ausztriát, elszigeteltségében hagyva, nyugodtan bevárja, míg a veszély közvetlenül Porosz-ország irányában föllép. A dolgok ily helyzetében ama kérdés merül fel: vajjon mik legyenek a kötelezettségek, a melyeket Szardínia Franciaország irányában magára vállalt? A diplomacia e perczen ennek találgatásával lát-szik foglalkozni. Hogy e végből Elba és Szardínia szi-gete Franciaországnak lesz átengedve, azt bizonyos-nak tartják; azonban úgy hiszik, hogy ezzel a francziák császára be nem éri, s hogy nem annyira terület át-en-gedések mint más kötelezettségekről van szó, a melye-ket Szardínia Olaszország nevében magára vállalt.

— A „M. Herald“ párisi levelezője azt állítja, hogy azon esetben, ha Ausztria és Olaszország közt tavasszal háboru kerül a dolog, Franciaország Lo-mbardiát megszállja, a nélkül azonban, hogy hadat izenne Ausztriának.

— Az „O. N.“ írja: Türr tk. a napokban egy párisi barátjának azt írta, hogy hontársai ne hallgassa-nak a hir szavára, hanem bízzanak Garibaldi szilárd-ságában. Most nem Velence közvetlen megtámadásáról van szó, hanem más fontos dolgokról a Dunánál, sőt hogy őt (Türrt) arra szólította fel, hogy a magyaror-szági expedíció vezetését egy magyarra akarván bízni, azt az ő parancsnoksága alá adja, mit azonban a tábor-nok visszautasított.

— Türr tk., ki jelenleg sokat foglalkozik a ma-gyar legio alakításával, több angol s olasz tiszt társasá-gában Borgo forte mellett láttatott, melynek erődítését a távolból nézte; Garibaldi-ról is azt írják, hogy ál-rubában beutazta a Mincio-vonalt.

— Az „Ind. belge“ mindamellet, hogy Angolor-szág a középtengeren nagyszerűen fegyverkezik; mind-amellett, hogy a francia hadügyminiszterium mind kor-osztály évi illetékét zászló alá szőlítja, s úgy tengeri mind szárazí hadikészületeket tesz; mindamellett, hogy a porosz király a tábornokkarhoz intézett beszédében a háboru eshetőségére nézve czélzást tett, azt hiszi, hogy a legközelebbi tavasszal az európai béke fentartására nézve a kilátások kedvezők. A belga lap ebbeli meggyő-ződése azon alapszik, miszerint egy hatalomnak sem áll érdekében a háboru kitörését előidézni; mert az egyik igen gyöngye, hogy arra gondolhasson, a másik kényte-len erőit szervezni, a harmadik pedig erkölcsi befolyása szempontjából nagyobb hasznot huz a lázas állapotból, a mely Európát zaklatja, mint a legnagyobb győzedel-mekből huzhatna. Ugyanezen okokat a „Pay“-ben Granier de Cassagnac is fejtegeti. „Lesz-e háboru avagy béke? című cikkében, azt bizonyítgatván, hogy Eu-rópának rendre és nyugalomra van szüksége. Mindamellett azonban a „Pay“ szintén elismeri, hogy marad mégis a jövő tavaszra kilátás a háboru Velence végett Olaszországban. E cikk folytán Granier de Cassagnac behívnyitván, hogy háboru esetében a támadó fél nem Ausztria lesz, azt a kérdést tüzi ki, ha vajjon az olaszok megtámadják-e Ausztriát? E kérdésre a sugalmazott hirlap azt felelé, hogy az olaszok megtámadása lehetsé-ges, sőt valószínű, azonban szilárdul meg van győződve, hogy a Velence elleni támadás nem fog egyetemes háboru előidézni. Ha vajjon a háboru egyetemes lesz-e vagy sem, az hihetőleg ismét Poroszország magatartásától fog függni. Ily komoly helyzetben a porosz kormány állását igen megkönnyítik az alkotmányos intézmények, a melyek Poroszországban fennállanak, s a melyek le-hetővé teszik, hogy a kormány elhatározásainak a nem-zet többsége törvényes formában szült kölcsönözzön, és annak anyagi, s a mi ennél többet ér, erkölcsi támaszt nyújtson.

— Páris, jan. 18. Az általános választások Olasz-országban miniszteri értelemben fognak kiútni. Ca vour alkudni fog a pápával és Ausztriával. Napoleon herceg és neje legközelebb Turinba vártnak.

— A porta hajókat portyáztat megakadályozni a fegyverszállítást a Dunafejedelemségekbe; e cikráló hajók máris feltartóztattak egy jóniai lobogó alatt vittor-lázó gyanus hajót s ezt egy olasz kikötőbe kísérték; a szárd fegyverszállító hajók közül szintén három Nápoly-ba kísértetelt.

— Varsóból írják: „Feszülten néznek itt a jó-vő elébe. Attól tartanak, hogy a sz.-pétervári szabad-elvű párt, melynek czélja az 1831 előtt fennállott len-gyel királyságot visszaállítani, még nem egyhamar fog bol-dogulhatni a maga nézeteivel. Ha valószínű, hogy a kau-kazusi főparancsnok, Barjatynszki, ki a császárnak hű barátja, nemsokára a miniszteriumba fog hivadni, akkor lehetne némi reménység ahoz, hogy az egykori alkot-mányos lengyel királyság, mint a bécsi szerződésekben biztosítva volt, ismét vissza fog állítani. Egyébiránt itt még ekkor semmi jele, hogy a helytartóság a nem-zeti mozzanatokkal szelidebb fényben fogná föl. A Varsó felett urkodó Sándor-fellegvár ágyúkkal van megspékél-ve, őrsapatok járnak az utcákon szélylyel, a katonák kihívólag lépnek föl, általában a viszonyok olyak, mint-ha fölkelés előestéjén volnánk, a minek itt ugyan semmi alapja. Az ostromállapot nemsokára leendő kihirdetésé-ről is beszélnek. Létezik ugyan nálunk egy titkos co-mité, de annak rendelkezései nem találkoznak azzal a szó-fogadással, mely az ily szörű intézvényeket Olaszthon-ban oly rémesekké tette s azért voltaképen nem is igen veszik számba. Mióta a nemzeti mozgalom némi szilárd állást vön, ama comité névtelen leveleket, fenyegetése-ket vagy kéréseket intézett olykor tisztviselők, keres-kedők vagy más személyekhez; a kereskedőknek meg-volt hagyva, hogy csupán lengyel czéglé feliratokat alkal-mazzanak. A szófogadókat megdicsérték, az ellenkező-leg cselekvők ablakait beverték. E titkos comité a far-sangi tánczvigalmakat is megtiltá, s egy közelebbi bál alkalmával valaki egy követ hajtott be a tánczterembe, mely egyik táncos fejét súlyosan megsebesíté. A tet-test tudnivaló, hogy nem keríthették kézzre. De azért a felügyelő biztos is el lön a helytartó által bocsátva. Egy más kellemetlen eset tanács-ügyvéd Enoch-hal történt. Ezen előjárói előtt nagy kegyben álló s hitelen szerepcse-fűre talált, de éppen azért a közönségtől gyűlölt egyéniség, egy a helytartónál tartott beszélgetés alkalmával fitymá-lólag szólott volt a jelen nemzeti mozgalomról, csupán tanulók s ostoba ficzkók művének bélyegezvé azt, a kik ellen csak szigorúan kellene föllépni, hogy az egész mozgalomnak vége legyen. Erre következő nap Enoch ur egy névtelen levelet kapott azon fenyegetéssel, hogy az általa tett bántalmakat a maga mértéke szerint fogják megfizetni. Beszéllik is, hogy egyik éjszaka somfahájjal jól megkenegették a salunképes ur hátát bört.

— A „M. Herald“-nak írják Bécsből, hogy Oro-szország és Ausztria közt az utóbbi időben csaku-gyan nagy közeledés történt és az utóbbi udvar igen he-lyesli az orosz csapatoknak összevonását Bessarabiában, hogy a Dunafejedelemségekbeli felkelési törekvések-nek ellene lehessen szegülni.

— Dél-Carolina hangulata mindinkább har-cziassá válik. Ezen állam kormányzója legközelebb Sumter vár megtámadását határozta el, a mely erősség-de Anderson őrnagy a szövetségi csapatokkal bezárko-zott. Hirszerint Carolinában azt is tervezik, hogy Wa-shingtont erőhatalommal elfoglalják, s Lincoln az ujonan választott elnök hivatalba igtatását megakadá-lyozzák. A rabszolga-államuk kemény védelmi intézkedéseket tettek. Georgia már is fegyverben; szintugy Alabama, Mississippi, Louisiana és Texas. Virginia sem fogna hátra maradni.

Ujabbak. — Turin, jan. 21. Az Opinione egy „az olaz politika programja“ feliratu vezér-cikkben mondja: A francia beavatkozás nélkül lehet-len lett volna Lombardia és sok más olasz tartomány meg-hódítása. Most, mintán 22 millió olasz egy nemzetté ala-kult, ügyekezünk kell, a többi egyedül vinni ki. Szerelnünk s készülnünk kell, hogy az első alkalmat megragadjuk Velence megszerzésére. A római kérdés aztán magamat oldja meg. Világos dolog, hogy Franciaország Rómát mindaddig oda nem hagyja, míg Ausztria Olaszthonban van. Minem üzenünk hadat Franciaországnak, hogy Rómát odahagyja; ha háboru üzenünk, ez Ausztria ellen lesz, s ehhez szükségünk van Franciaország segélyére. De, hogy szerelhesünk magunkat, időre van szükségünk. Mindenekelőtt ma-gunkra kell gondolnunk, s Lengyelhont, Horvátországot Magyarhont és Szerbiát elhagynunk.

— Orosz- és Franciaország ismét alkal-mas fogantut kaptak arra, hogy az annyira kedvelt con-gressust ajánlhassák balzsam-íru. A holsteini ügy-ben kívánnák az európai congressus összeülését, mitől Angolország sem vonakodnék, de igen attól, hogy a syriai ügyben is congressus határozzon, mi hihető-leg oda útne ki, hogy a francia megszállás a kiszabott határidőnél tovább tartson.

— Páris, jan. 21. A „Moniteur“ egy cikkében elhárítja a felelősséget a kormány nyakáról oly rópiratok ellenében, a melyek sértik a katolikusok érzelmeit vagy a pápa iránti tiszteletet, a melyről Franciaország min-

dig annyi tanubizonyságot nyújtott. — A „Moniteur“ e cikke ugyszik a császárné vallásos érzelmének megnyugtató végett van írva, mint a ki ura férjének a pápa és egyház iránti eljárásaival nem levén megelégedve, egy nagy bucsujárára készül Jerusalemba az égi irgalom megnyerhetése végett.

— Gaeta lövöldözése jan. 22-kén ismét megkezdett.

— Mexicóban a szabadelvűek elvégre legyőzték Miramont, a clericalis párt vezérét s Mexico fővárosát elfoglalták.

— Brassói érdemes szász levelezőnk írja nekünk január 22-dikéről: A legújabb hírt Bukurestből egy odavalló kereskedő hozta. Kuza Iholdanban a kamarákat feloszlatta; de azok újra szervezték magukat, kijelentvén, hogy a fejedelemnek nincs joga ez eljárásra. Erőhatalom alkalmaztatott, s a reconstituált kamara szétüzetett (aus ein andergesprengt.)

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

Gabonaár Kolozsvárt, január 24-én, 1861.
Bécsi mérője: Tisztabúza 4 frt 60 kr. Elegybúza 2 frt 86 kr.
Rozs 2 frt 60 kr. Árpa — frt Zab 1 frt. 10 kr. Törökbuza 1 frt 80 kr. Pityóka 1 frt 40 kr. — Marhahús fontja 14 kr. o. é.

BÉCSI BÖRZE január 23-kán.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.10	75.30	Ausztr. államvaspálya	283.— 283.50
5%-os metalliques	100 frt.	63.75	64.—	Nyugati vasut	182.50 183.—
Földterhermentesítések.				Pardubitz vasut	104.75 105.25
5%-os magyarországi	100 frt.	65.25	66.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5%-os bánági, horvát és szláv	100 frt.	63.25	64.—	Déli vaspálya 60% (ex div.)	188.— 189.—
5%-os erdélyi	100 frt.	60.75	61.25	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	172.— 172.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	108.— 110.—
Trieszti db.	100 ft pp.	116.—	117.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.—	94.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a. e.	37.—	37.50	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	86.—	87.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	35.75	36.25	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. e.) 3%	128.50 128.75
Pálffy	40 ft pp.	36.75	37.25	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2%	— —
Clary	40 ft pp.	34.—	34.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4%	— —
St. Genois	40 ft pp.	36.75	37.25	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3%	128.75 129.—
Windischgrätz	20 ft pp.	20.—	20.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2%	113.50 113.75
Waldstein	20 ft pp.	24.—	24.50	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2%	150.25 150.50
Keglevich	10 ft pp.	14.75	15.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2%	59.60 59.70
Részvények.				Pénzmekek.	
Nemzeti bank ex div.)		720.—	722.—	Korona	20.75 —
Hitelintézet 200 frt		154.30	155.—	Császári arany	7.11 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		566.—	568.—	Rézcsés arany	7.10 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		398.—	400.—	Napoleons'or	12.04 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		140.—	150.—	Orosz imperiale	12.35 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp.		400.—	404.—	Ezüst	50.50 —
Éjszakai vasut		1909.30	1909.50	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	40.— —

H I R D E T É S E K.

NEM HIVATALOS.

(26) **STEIN JÁNOS** kolozsvári könyvtárosnak van szerencséje értesíteni a tisztelt szülőket és tanítókat, hogy kereskedésében közelebről **egészen új és megújított alakban jelent meg** a magyar tanuló sereg eme régi kedvence:

MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV

elemi és reál- (polgár-) tanodák, gymnasiumok és magán-növendékek használatára.

Az oktatás- és lélektan mai igényei szerint szigorúan korhoz alkalmazva néhány pályatárs közreműködésével dolgozák és szerkeszték

GÁSPÁR JÁNOS,
nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató, — és
KOVÁCSI ANTAL,
kolozsvári gymnasialis igazgató-tanár.

Első folyam, 7—11 éves mindkét nemű tanulóknak.

Negyedik javított és 2 kötetre bővített kiadása az eddigi első darabnak.

Első kötet, mindkét nemű elemi és néptanodák alsó vagy is I-ső és II-ik osztályainak. 13 nyolczadrét iv, füzve 50 kr. keménykötésben 70 kr.

Második kötet, mindkét nemű elemi és néptanodák felső vagy is III. és IV. osztályainak. 15 nyolczadrét iv, füzve 60 kr. keménykötésben 80 kr.

Második folyam, 11—15 éves tanulóknak.

Első kötet, algymnasiumok I. és II. s a reáltanodák megfelelő párhuzamos osztályainak. Második tetemesen változtatott kiadás.

15 1/2 sürti nyolczadrét iv, füzve 70 kr. keménykötésben 90 kr.

Mindhárom kötetből tanodáknak **helyből elvitetve** száz példányra 20, ötvenre 10 díj nélkül jár.

Szerzők a tisztelt szülőket és tanítókat ezen **legrégebbi rendszeres magyar olvasókönyv** iránt országsszerte folytonosan nyilatkozó rokonszenvét s a növendékek kegyeletteljes ragaszkodását továbbra is kiérdemlendők, ímezen **teljes átalakítás** által tanodáink tökéletesbedő szervezetével is összhangzásba hozták ezen nemsokára bevégzendő vállalatukat.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt
kapható

ORVOSI NAPLÓ

Magyarország gyakorló orvosai
használatára

1861.

Szerkeszté Sugár Fabiusz.

MÁSOD ÉVI FOLYAM.

Ára 2 forint o. ért.

A MAGYAR CSALÁDI S KÖZÉLETI

VISELETEK és SZOKÁSOK
a nemzeti fejedelmek korából.

Írta
KÖVÁRI LÁSZLÓ.

Ára 2 frt.

Pabódy József **Munkács multja és Jelenje Magyarország történetében** 11 kö metzettel, ára 3 ft.

Dr. Römer Floris, **A Bakony**, terményrajzi és regészeti vázlat.

Ára 1 frt 50 kr.

Beranger dalai, magyarítják Szász Károly, Illési György és mások.

I. füzet ára 60 kr.

Mocsáry Lajos **Programma nemzetiség, és a nemzetiségek tárgyában**, 1 ft.

Szalay László. **A magyar történelemhez**. I. kötet: **Erdély és a Porta**. Ára 3 frt.

Kazinczi Ferencz levelezése Berzsényi Dániellel. 1808—1831. Ára 2 frt 50 ujkr.

Magyar hölgyek életrajza, írta Kulini Nagy Benő és Sárvári Elek, ára 3 frt.
Szabó Károly, **Rogierius mester**, Váradi kanonok **síralmas éneke**, Magyarország IV. Béla király idejében atatórok által történt Ronzlásáról, ára 1 ft

(24) Hirdetmény.

A bethleni járásban Szamosújvár közelében fekvő Csaba-Ujfalu helységben egy fekvő birtok, uri lakház s minden gazdasági épületekkel ellátva, melyhez 85 hold szántó, 25 hold kaszáló, 5 hold szőlőhegy, egy kised malom, ital mérési és árulási jog és nyolcz curialista tartozik, folyó év Szt-györgy napjától kezdve, három vagy a körülményekhez képest kedvező feltételek mellett több időre is, haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Kolozsvártt külsőmonostort-czában 74 ház szám alatt.

(3—3) Hirdetmény.

Torda városának a városban benn levő, 1848-ban városra vetett sarez kifizethetése érdekében elzalogosított, közelebről kiváltott 3 ke-rekü malma január hó 27-én d. e. 9 órakor egy-másutáni 3 évre haszonbérbe fog adni. Föl-kiáltási ár 400 frt, vadium ennek tizede, mi a ki-vevő által azonnal a leverendő összeg egy ne-gyedére pótoltatik ki. Egyébb feltételek a tanács-nál megtudhatók.

Torda, január 19-én, 1861.

(32) 27/1 1861.

Valódi

MOLL SEIDLICZ PORA.

mely a párisi műkiállításon aranyérmét nyert.

Középponti raktára a „Gólyahoz“ czimzett gyógyszer-tár Bécsben, és egyedül az alább megnevezelt raktárakban kapható.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cse-rélhessék, s hogy formáimnak jogtalan bitórlását megakadályozhassam, gyári jegyem „Moll Seidlitz-pora“ ezután nem csak az iskatula fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradag foglaltatik, viziratilag látható lesz.

Ára egy bepecs'telt eredeti iskatulának 1 ft 25 kr. o. é. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszerek közt bizonynyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részeiből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biznyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorfégés, továbbá görcsök, vesebetegység, idegbaj, szivdobogás, ideges fufájás, vértorlódás, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legtartamosh gyógyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan biznyitványait tartalmazza azon szenvedők-nek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyomdot hasznaltan használták ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan viszszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézmű-vesek, mű-észek, mezai gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Raktára Kolozsvártt: Ritter Tr. gyógyszer-tárban. Beszterczén: Szongot György. Sz.-Agóthán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl, N. Váradon: Jánky Antal. Segesvártt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmájolaj.

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld.

Eredeti flaskókban, használati utasítással

2 frt 10 kr és 1 frt 5 kr o. é.

A Dorsch-halmájolaj Európa minden orvosi tekintélye által mell és tüdő-betegség, görvény (Scrophula) angolkorság (Rachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött bőrküetés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel rend-elvényeztet tt.

PYRETHRIN-SZÁJVIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 frt 5 kr o. é.

A Pyrethrin-szájviz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minél fogva az ép fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részekben honos betegségeket legyőzi és a kóranagot tökéletesen eltávolítja.